

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till
ju.da@regeringskansliet.se

Contact
Gisela Löf
+46706236215
gisela.loof@teliacompany.com

Reference
Ju2024/02286

Remissvar avseende utkast till lagrådsremiss Datalagring och tillgång till elektronisk information

Telia Sverige AB ("Telia") har beretts tillfälle att lämna synpunkter på rubricerade utkast till lagrådsremiss.

Sammanfattning

- Frågan om regler för datalagring för brottsbekämpning bör drivas på EU-nivå för att säkerställa en harmoniserad och långsiktigt hållbar reglering.
- Förutsättningarna för nationell säkerhetslagring behöver bli tydligare för att undvika att lagringen i praktiken blir permanent.
- En sanktionsavgift för överträdelse av lagringsskyldigheten bör inte införas.
- Den föreslagna lagringsskyldigheten är mycket omfattande och kommer att medföra stora kostnader för verksamhetsutövarna. Deras rätt till ersättning för kostnader som uppstår med anledning av reglerna om datalagring bör utredas och övervägas på nytt i syfte att säkerställa en rimligare fördelning av kostnader mellan verksamhetsutövarna och det allmänna.

Förlängd lagringstid för uppgifter om abonnemang m.m.

Telia välkomnar att utkastet till lagrådsremiss inte innehåller utredningens förslag om s.k. riktad lagring. Förslaget innebar krav på lagring av stora mängder uppgifter under lång tid och skulle vid ett genomförande medföra betydande tekniska svårigheter och mycket höga kostnader.

I utkastet till lagrådsremiss föreslås en förlängd lagringstid för uppgifter om abonnemang för brottsbekämpning. Vidare föreslås att uppgifterna ska få behandlas för andra syften än brottsbekämpning och till andra myndigheter än de brottsbekämpande myndigheterna. Telia vill understryka vikten av att det är tydligt för verksamhetsutövarna på vilka grunder det finns en skyldighet att lämna ut uppgifter.

Det är av största vikt att nationella regler om datalagring för brottsbekämpning är förenliga med nuvarande och kommande EU-reglering för tydliga och stabila spelregler på marknaden. Det är angeläget att regeringen undersöker förutsättningarna för ett harmoniserat regelverk inom EU om hur de brottsbekämpande myndigheternas tillgång till digital information kan förbättras innan den går vidare med ett slutligt förslag.

Nya regler om datalagring i syfte att skydda nationell säkerhet

Enligt utkastet till lagrådsremiss ges Säkerhetspolisen befogenhet att besluta om nationell säkerhetslagring om det föreligger tillräckligt konkreta omständigheter för att anse att staten står inför ett allvarligt hot mot Sveriges säkerhet som är verkligt och aktuellt eller förutsebart. I beslutet ska anges vilka som omfattas av lagringsskyldigheten, beslutets giltighetstid och vilka typer av uppgifter som ska lagras. Det är angeläget att kravet på lagring av uppgifter är begränsad till vad som är absolut nödvändig, både beträffande uppgiftskategorier och tid.

Ett beslut får gälla i högst ett år men kan förlängas om hotet består. Även om Säkerhetspolisen ska vara skyldig att löpande ompröva om hotet består ser Telia en risk att regleringen, i föreslagen form och med de bedömningskriterier som anges, blir som huvudregel och i praktiken permanent. Det måste t. ex. ifrågasättas om ett visst hot efter flera år fortfarande kan vara verkligt och aktuellt eller förutsebart. Förutsättningarna för ett beslut om nationell säkerhetslagring bör enligt Telia tydliggöras för att undvika att säkerhetslagringen blir till ett permanent tillstånd.

Telia ifrågasätter att skyldigheten att lagra uppgifter under två år inte ska upphöra även om Säkerhetspolisen upphäver lagringsbeslutet till följd av att hotet mot Sveriges säkerhet inte längre kvarstår. Detta är sannolikt oförenligt med EU-domstolens uttalanden att en generell och odifferentierad lagring för att skydda nationell säkerhet är tillåten bara om det föreligger ett sådant hot.

Sanktionsavgifter

Sanktionsavgifter kan pga. sin straffrättsliga karaktär endast motiveras när en skyldighet är tydlig vad gäller tolkning och tillämpning och detta gäller även om skyldigheten som sådan kan betraktas som särskilt angelägen utifrån allmänna intressen. De föreslagna reglerna behöver förtydligas när det gäller uppgiftskategorier som omfattas och de närmare förutsättningarna för lagringsskyldigheten.

Komplexa regler om datalagring lämpar sig inte för sanktionsavgifter. Den möjlighet som finns för PTS att bedriva tillsyn och meddela förelägganden torde vara ett tillräckligt medel för att säkerställa efterlevnad av de nya reglerna. Motsvarande bedömning gjordes när sanktionsavgifter infördes i lagen om elektronisk kommunikation. Det finns inte tillräckliga skäl att göra någon annan bedömning här.

Regler om ersättning

Enligt nuvarande ordning har tillhandahållarna rätt till ersättning för kostnader som uppstår när uppgifter lämnas ut till de brottsbekämpande myndigheterna. Investeringskostnader, som t.ex. IT-utveckling och lagringskostnader ersätts inte. Förslagen i utkastet till lagrådsremiss innebär att lagringskostnaderna kommer att öka avsevärt. Lagring för nationell säkerhet kommer att medföra betydande kostnader för att förbereda IT-lösningar som ska kunna aktiveras för lagring om behov uppstår. Vid aktivering tillkommer kostnader för själva lagringen. Stora belopp kommer också att behöva läggas på IT-utveckling.

I detta sammanhang vill Telia särskilt uppmärksamma förslaget om att lokaliseringsuppgifter som inte är trafikuppgifter ska omfattas av nationell säkerhetslagring under ett år. Det rör sig om mycket stora mängder uppgifter som idag inte omfattas av lagringsskyldighet. Att förbereda för lagring av dessa uppgifter för det fall beslut fattas om nationell säkerhetslagring kommer att medföra omfattande kostnader för tillhandahållarna. Att lagra uppgifterna kommer att bli än mer kostnadskrävande.

Av betydelse för kostnaderna är hur uppgifterna för nationell säkerhet ska lagras i förhållande till övriga krav på lagring av uppgifter. Krav på separat lagring av uppgifter för nationell säkerhet medför avsevärt högre kostnader jämfört med om ordinarie lagring och lagring för nationell säkerhet kan lagras tillsammans och sorteras ut vid utlämning.

Åtgärder för att skydda Sveriges säkerhet och brottsbekämpning tillhör statens mest grundläggande uppgifter. Sådan verksamhet bör som utgångspunkt bekostas av det allmänna. Frågan om ersättning bör utredas och övervägas på nytt i syfte att säkerställa en rimlig fördelning av kostnader mellan verksamhetsutövarna och det allmänna.

Med vänlig hälsning

Gisela Lööf
Bolagsjurist

